

Vragen over de architectuur aan Office Winhov

- **Waarom heeft Office Winhov het gebouw ontworpen zoals het nu is? Wat zijn de uitgangspunten bij het ontwerpproces?**

Het doel van het architectonische ontwerp is het creëren van ruimtes die het verhaal van de lokale geschiedenis en persoonlijke verhalen uit het verleden op een verbeeldingsvolle manier tot leven brengen. Door het ontwerp te laten dienen als een expressie van het verhaal en de gedenkwaardige geschiedenis van de locatie, ontstaat er een gebouw dat de bewustwording van de bezoeker stimuleert. Het ontwerp is sterk beïnvloed door zowel de lokale architectuur als door de geschiedenis van de plek. Dit ontwerpproces wordt weerspiegeld in zowel de gerenoveerde als de nieuw toegevoegde delen van het museum.

- **Hoe heeft OW de nieuwbouw laten combineren met de oudbouw?**

Bij de renovatie van de voormalige Kweekschool worden de contouren van de oude gevel teruggebracht, ter herkenning en benadrukking van de voormalige schooltypologie. Het naastgelegen robuuste, expressieve metselwerk van de nieuwe gevel is een moderne uitwerking van de architectuur van de Amsterdamse School – die ook veel andere Amsterdamse Joodse gebouwen van belang kenmerkt. Deze vormtaal is doorgevoerd op het achterterrein waar zich het paviljoen en de patio's bevinden. De zorgvuldige keuzes van materialen en kleurafwerkingen scheiden de voormalige school duidelijk van de nieuwe uitbreiding door Office Winhov, waardoor bezoekers een subtiele overgang ervaren van de bestaande ruimtes naar nieuwbouw.

In het interieur is deze overgang tussen het oorspronkelijke en het naastgelegen nieuwe gebouw ook goed voelbaar. Een historische trap vindt zijn moderne tegenhanger in het aangrenzende gebouw, waarbij beide als primaire route door de vaste tentoonstelling dienen. Qua afwerkingsmaterialen is er zorgvuldig per plek bekeken waar bijvoorbeeld herstel van bestaande materialen gepast was, of dat er een nieuwe afwerkingstaal geïntroduceerd zou worden als voortzetting op het bestaande.

- **Welke architectonische ingrepen hebben in de oudbouw plaats gevonden?**

In de loop der jaren is het voormalige schoolgebouw ingrijpende veranderingen ondergaan. Twee verdiepingen waren toegevoegd en het interieur was zo vernieuwd dat het niet meer te herkennen was als schoolgebouw. Om de voormalige schoolfunctie van het gebouw weer zichtbaar te maken, is de gevel gerenoveerd en zijn de oorspronkelijke contouren en de structuur van klaslokalen, gangen en het trappenhuis hersteld.

Een ander essentieel element in het ontwerp is het zichtbaar maken van het verhaal dat hier heeft afgespeeld. De erfafscheiding, lokaal 1 en de brandgang, die deel uitmaakten van de ontsnappingsroute, zijn hersteld. Originele of later toegevoegde elementen die zijn ontdekt tijdens de renovatie, zoals de tegels in de brandgang, zijn opgenomen in het nieuwe ontwerp en onaangetast gelaten om bezoekers de historische lagen van de plek te laten zien.

- **Van wat voor materialen hebben jullie gebruik gemaakt?**

Het uitgangspunt van het gebruik van de materialen voor het museum is bepaald door de geschiedenis van de gebouwen en de relatie tot de omgeving. De keuze van de afwerkingsmaterialen is beïnvloed door de wens van het museale team om geen donkere

architectuur te creëren, zoals vaak in holocaustmusea wordt gedaan. De opgave was om een licht gebouw te creëren – dienend als ‘canvas’ voor de tentoonstellingen en verkondigend: ‘Wat hier heeft plaatsgenomen is in het daglicht gebeurd.’

De nieuwe aanbouw aan de voormalige kweekschool is opgetrokken uit lichtgekleurde bakstenen. Deze stenen zijn prominent aanwezig in zowel de gevel als het interieur van de nieuw toegevoegde elementen in het museum. In het interieur verwijzen de materialen naar het oorspronkelijke, zonder de vroegere situatie te historiseren of reconstrueren. Dit uit zich bijvoorbeeld in de nieuwe houten vloeren in de lokalen. Of in het geel gekleurde wandstucwerk in het trappenhuis, ter verwijzing naar de oorspronkelijke tegellambrisering.

- **Hoe heeft het verhaal van de Holocaust invloed gehad op jullie ontwerp?**

Vanaf het begin van het ontwerpproces heeft het verhaal van de Holocaust centraal gestaan en was de architectuur ten dienste van deze. Het ontwerp heeft dus ruimte gemaakt voor de verbeelding van de lokale geschiedenis. In tegenstelling tot veel andere Holocaustmusea, is uniek voor dit museum wat gebeurd is op deze plek. De architectuur, zowel de renovatie als de nieuwbouw, zijn dus niet te scheiden van de context. Verder inspireerde het feit dat De Hollandsche Schouwburg al in 1962 was getransformeerd tot een herdenkingsplek en na de renovatie nog steeds als zodanig wordt gebruikt. Zo wordt de transparantie die de architect Leupen in De Hollandsche Schouwburg creëerde tussen de straat en de obelisk op het achterterrein nu weerspiegeld in de nieuwe ingang van het tegenovergelegen museum – waarbij de erfafscheidingsmuur in de patio nu vanaf de straat te zien is.

- **Wat heeft OW veranderd en toegevoegd in de Hollandsche Schouwburg?**

De Hollandsche Schouwburg was al een herdenkingsplek en Office Winhov heeft het gebouw gerenoveerd met het ontwerp voor het herdenkingsgebouw van Jan Leupen uit 1962 in gedachten. Hierbij is de begane grond zo ingericht dat de aaneengeschakelde functies van de introductiehal, de persoonlijke verhalen in de voormalige theaterzaal, het herdenken rondom het monument en het reflecteren in de achtergelegen tuin weer duidelijke plekken zijn. De tuin is gemaakt door kunstenaar Gabriel Lester, en samen met de aanpassingen in de voormalige theaterzaal wordt deze een integraal onderdeel van de herdenking en beleving van het voormalige theater en het gebruik als deportatieplek tijdens de oorlog.

De verdiepingen boven de entree zijn ingericht als educatieruimtes, met bijzondere aandacht voor de relatie met de geschiedenis van het voormalige theater.